

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA GMINY LUBAŃ
ZA LATA 2018-2019**

Lubań, maj 2020 r

ZLECENIODAWCA:

Gmina Lubań - Urząd Gminy Lubań

ul. Dąbrowskiego 18, 59-800 Lubań
tel.: 075 646 59 20, fax.: 075 612 68 50
e-mail: info@luban.ug.gov.pl, <http://www.luban.ug.gov.pl>

ZLECENIOBIORCA:

EKO – TEAM Sebastian Kulikowski

ul. Poniatowskiego 20/14, 59-900 Zgorzelec
tel. 0691 015 026, fax. 75 613 81 34
e-mail: ekoteam.kulikowski@gmail.com, www.ekoteam.com.pl

Spis treści

Spis treści	3
1. Wstęp.....	5
1.1. Podstawa opracowania	5
2. Ogólna charakterystyka Gminy Lubań.....	6
3. Cel nadrzędny i priorytety ekologiczne określone Programem ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku.....	8
3.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU	8
3.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW	9
3.3. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI.....	9
3.4. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN	10
3.5. OCHRONA PRZED POWODZIĄ	10
3.6. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA	10
3.7. OCHRONA POWIETRZA	11
3.8. GOSPODARKA ODPADAMI	12
3.9. OCHRONA PRZED HAŁASEM.....	12
3.10. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM	13
4. Stopień realizacji działań w latach 2018-2019	13
4.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego.....	13
4.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów.....	16
4.3. Ochrona powierzchni ziemi.....	18
4.4. Ochrona zasobów naturalnych.....	20
4.5. Ochrona powietrza	21
4.6. Gospodarka wodno-ściekowa.....	24
4.7. Gospodarka odpadami	26
4.8. Ochrona przed hałasem.....	27
4.9. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym.....	29
5. Ocena stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubań według wskaźników	30
6. Ocena wykonania planu operacyjnego w latach 2018-2019	31
7. Podsumowanie	33

Spis tabel

Tabela 1 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019.....	13
Tabela 2 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony dziedzictwa przyrodniczego w tym lasów na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019.....	16
Tabela 3 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony i zrównoważonego lasów na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019	16

<i>Tabela 4 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony powierzchni ziemi na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	18
<i>Tabela 5 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony powierzchni ziemi na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	19
<i>Tabela 6 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony zasobów naturalnych na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	20
<i>Tabela 7 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony zasobów naturalnych na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	21
<i>Tabela 8 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony powietrza na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	21
<i>Tabela 9 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony powietrza na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	23
<i>Tabela 10 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	25
<i>Tabela 11 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	25
<i>Tabela 12 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z gospodarki odpadami na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	26
<i>Tabela 13 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony przed hałasem na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	28
<i>Tabela 14 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony przed hałasem na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	28
<i>Tabela 15 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony przed hałasem na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	29
<i>Tabela 16 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019</i>	29
<i>Tabela 17 Wskaźniki efektywności Programu</i>	30
<i>Tabela 18 Zadania własne Gminy Lubań zaplanowane do realizacji w latach 2018-2019</i>	31

1. Wstęp

1.1. Podstawa opracowania

Poniższy dokument sporządzono na zlecenie Gminy Lubań, w związku z koniecznością opracowania Raportu z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubań za lata 2018-2019.

W celu realizacji polityki ochrony środowiska państwa, Wójt Gminy Lubań jest zobligowany do sporządzania gminnego Programu Ochrony środowiska zgodnie z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.). Wykonując ustawowy obowiązek wynikający z zapisu art.17 ust.1 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.), Wójt Gminy Lubań w 2015 roku zlecił przygotowanie dokumentu pn. „Program ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku”.

Zgodnie z art. 18, ust. 2 ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 roku (Dz. U. z 2019 r., poz. 1396 z późn. zm.) z realizacji zadań Programu organ wykonawczy Gminy, co 2 lata sporządza raporty, w celu weryfikacji zamierzeń przewidzianych w w/w dokumentach.

W niniejszym opracowaniu autorzy starali się dokonać porównania stanu środowiska z roku 2017 z obecnym według informacji z 2019 roku (natomiast jeśli brakowało takich informacji posłużono się danymi z 2018 roku).

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska obejmuje lata 2018-2019 i zawiera:

- analizę realizacji przedsięwzięć planowanych w aktualizacji POŚ z 2015 roku,
- ocenę stopnia realizacji celów ekologicznych,
- ocenę rozbieżności pomiędzy przyjętymi celami i działaniami, a ich wykonaniem,
- analizę efektywności programu w oparciu o wskaźniki w nim określone.

Przy opracowywaniu niniejszego Raportu wykorzystano materiały i informacje świadczące o stanie środowiska naturalnego na terenie Gminy Lubań, były to głównie dane udostępnione przez:

- Urząd Gminy Lubań,
- Nadleśnictwo Lwówek, Świeradów, Pieńsk,
- Starostwo Powiatowe w Lubaniu,
- Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego,
- Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej w Lubaniu,
- Główny Urząd Statystyczny,
- Dolnośląska Służba Dróg i Kolei we Wrocławiu,
- Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad Oddział we Wrocławiu,
- Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu,
- PGW Wody Polskie Zarząd Zlewni w Zgorzelcu oraz Lwówku,
- Tauron Dystrybucja Oddział we Wrocławiu,
- PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.,
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu

a także informacji zawartych na stronach internetowych instytucji publicznych, działających w obszarze ochrony środowiska.

2. Ogólna charakterystyka Gminy Lubań

Gmina Lubań położona jest w zachodniej części województwa dolnośląskiego, w powiecie lubańskim, w obrębie Pogórza Izerskiego. Gmina otacza miasto Lubań, sąsiaduje, poza tym z następującymi gminami: Nowogrodzic, Pieńsk, Zgorzelec, Siekierczyn, Platerówka, Leśna, Olszyna i Gryfów. Przez gminę prowadzą ważne szlaki komunikacyjne ze Zgorzelca do Jeleniej Góry oraz z Miłoszowa i Leśnej do Nowogrodzka i Bolesławca.

Rysunek 1 Mapa Gminy Lubań

Źródło: www.luban.ug.gov.pl

W strukturze przestrzennej gminy plan wydzielił 13 jednostek wiejskich, a w tym: Henryków Lubański, Nawojów Śląski, Nawojów Łużycki, Pisarzowice, Radogoszcz, Radostów Dolny, Mścisów, Radostów Średni, Uniegoszcz, Radostów Górny, Jałowiec, Kościelnik, Kościelnik Dolny.

Gmina obejmuje swoim zasięgiem obszar o łącznej powierzchni 142,15 km², co stanowi ok. 33% całkowitej powierzchni powiatu lubańskiego.

Według podziału fizjograficznego Jerzego Kondrackiego Polski obszar gminy Lubań usytuowany jest w prowincji Masywu Czeskiego, w podprowincji Sudety i Przedgórze Sudeckie. Podprowincja ta składa się z różnych elementów strukturalnych wyodrębnionych przez serię uskoku o kierunku z północnozachodniego na południowy-wschód. Ze względu na zróżnicowaną budowę geologiczną i stosunki orograficzne na obszarze podprowincji Sudety wyróżnia się pięć makroregionów: Przedgórze Sudeckie, Pogórze Zachodniosudeckie, Sudety Zachodnie, Sudety Środkowe i Sudety Wschodnie. Obszar Gminy stanowią makroregiony Pogórze Zachodniosudeckie i Sudety Zachodnie. W skład makroregionu Pogórze Zachodniosudeckie wchodzi cztery mezoregiony z czego jeden: Przedgórze Izerskie występuje na znacznym obszarze Gminy. Przedgórze Izerskie położone w bezpośrednim sąsiedztwie Gór Izerskich, zbudowane jest z gnejsów, granitognejsów, szarogłazów i bazaltów.

Przedgórze Izerskie składa się z dziewięciu mikroregionów, z których na terenie Gminy Lubań występują:

- Przedgórze Izerskie,
- Wysoczyzna Siekierczyńska,
- Dolina Kwisy.

Klimatycznie rejon Gminy Lubań wykazuje cechy klimatu przejściowego. Średnia roczna temperatura waha się w granicach 7–9°C. Średnie temperatury w okresie wegetacji sięgają zaś 15°C. Okres wegetacji trwa zaś od pierwszej dekady kwietnia do końca września, okres dojrzwania letniego trwa 50 - 65 dni. Suma rocznych opadów waha się w granicach 600 - 750 mm, z czego ok. 70% przypada na okres wegetacyjny.

Główną oś hydrologiczną gminy wyznacza dolina rzeki Kwisy, z wraz z dolinami dopływów - prawobrzeżnymi (Olszówka, Struga) oraz lewobrzeżnymi (Siekierka, Łazek, Żłoty Stok), oraz wznoszące się nad nimi terasy i wierzchowiny. Nad nimi górują charakterystyczne dla krajobrazu gminy i jego otoczenia stożki wulkaniczne. Z większych cieków jedynie Sowinka i Czerna Wielka uchodzą do Kwisy na innym terenie. Wszystkie ww. ciekі biorą początek na Pogórze Izerskim a ich długość na terenie gminy wynosi od 2,4 km (Olszówka) do 10,6 km (Struga).

Lasy zajmują zaledwie 22,41% powierzchni gminy i są skupione głównie na ich obrzeżach. Prawie cała powierzchnia leśna zajęta jest przez zastępcze zbiorowiska leśne o różnym składzie gatunkowym (świerkowe, świerkowodębowo-brzozowe, sosnowo-dębowe, mieszane z udziałem gatunków obcych).

Na powierzchni 142 km² zajmowanej przez gminę Lubań mieszka na stałe 6 607 osób według miejsca zamieszkania, co wskazuje, iż zaludnienie na 1 km² wynosi 45 osoby z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni.

W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 1,6%. W 2019 roku zarejestrowano 60 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 92 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Lubań -32. W tym samym roku 3 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano 0 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 3. 64,9% mieszkańców gminy Lubań jest w wieku produkcyjnym, 18,3% w wieku przedprodukcyjnym, a 16,8% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.

W gminie Lubań w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowane były 554 podmioty gospodarki narodowej, z czego 446 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 58 nowych podmiotów, a 43 podmioty zostały wyrejestrowane. Na przestrzeni lat 2009-2019 najwięcej (67) podmiotów zarejestrowano w roku 2013, a najmniej (48) w roku 2012. W tym samym okresie najwięcej (59) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2011 roku, najmniej (37) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2012 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Lubań najwięcej (34) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (538) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,8% (10) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 37,4% (207) podmiotów, a 60,8% (337) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Lubań najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (30.5%) oraz Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (23.3%).

3. Cel nadrzędny i priorytety ekologiczne określone Programem ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku

Przy zastosowaniu wielu kryteriów środowiskowych, społecznych i gospodarczych w czasie opracowywania aktualizacji Programu Ochrony Środowiska na lata 2015-2022 dokonano wyboru celów długoterminowych i krótkoterminowych, w zakresie poszczególnych komponentów środowiskowych, są to głównie:

3.1. OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU

I. Cel średniookresowy do 2022 roku

Zapewnienie ochrony zasobów przyrodniczych na terenie gminy

Kierunki działań

- *Ukształtowanie sieci korytarzy ekologicznych przy jednoczesnym wzmocnieniu roli dolin rzecznych*
- *Objęcie ochroną prawną obszarów najcenniejszych przyrodniczo na terenie gminy: śródpolne oczko wodne na Czernej Wielkiej na północ od Henrykowa Lubańskiego (potencjalny użytek ekologiczny), uroczysko Złoty Stok (rezerwat leśny), mokradło przy kopalni iltów „Słowiany” (użytek ekologiczny), stare glinianki w Nawojowie Łużyckim i Radogoszczy (użytek ekologiczny), dolina potoku Złoty Stok (użytek ekologiczny), dolina potoku Luciąży (użytek ekologiczny), stawy wzdłuż potoku na zachód od Radogoszczy (użytek ekologiczny), grąd w Uniegoszczy (użytek ekologiczny), kompleks stawów w Mściszowie (użytek ekologiczny), jesiony w Mściszowie (użytek ekologiczny), łęgi Czarnego potoku (użytek ekologiczny), las konwaliowy (użytek ekologiczny), buczyna na Bukowej Górze (użytek ekologiczny), fragment starorzecza Kwisy w Kościelniku (użytek ekologiczny), kompleks stawów „Głębocko” wraz z otoczeniem na południe od Jałowca (użytek ekologiczny), Harcerska Góra (użytek ekologiczny), Kamieniołom Jałowiec (stanowisko dokumentacyjne), kamieniołom na Wzgórzu Ostróżek (stanowisko dokumentacyjne) oraz pomniki przyrody w Uniegoszczy, Nawojowie Śląskim, Henrykowie Lubańskim, Jałowcu, Kościelnikach Dolnych, Mściszowie, Pisarzowicach, Radostowie Dolnym*
- *Zapewnienie migracji zwierząt przy drogach przecinających korytarze ekologiczne poprzez budowę przejść dla zwierząt w miejscach barier ekologicznych*
- *Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza Gminy Lubań*
- *Utrzymanie walorów i funkcji obszarów oraz obiektów objętych ochroną prawną*
- *Zwiększenie lesistości gminy w celu wzmocnienia korytarzy ekologicznych poprzez dolesienie zachodniej części gminy w okolicach miejscowości Henryków Lubański i Pisarzowice*
- *Utrzymanie zadrzewień śródpolnych i przydrożnych*

II. Cel średniookresowy do 2022 roku

Ochrona i opieka nad zabytkami oraz ochrona krajobrazu kulturowego poprzez priorytetowe traktowanie obszarów wartościowych kulturowo w kształtowaniu polityki przestrzennej gminy

Kierunki działań

- *Odbudowa obecnie zaniedbanych założeń pałacowo-parkowych na terenie gminy i przeznaczenie ich na cele związane z turystyką, rekreacją, wypoczynkiem, nauką oświatą i kulturą*
- *Przeprowadzenie prac porządkowych oraz nasadzeń zieleni wysokiej i niskiej w obrębie zespołów pałacowo-parkowych*
- *Popularyzacja zagadnień związanych z miejscową tradycją budowlaną i zabytkami regionu (animacje kulturowe, nowe ścieżki dydaktyczne)*
- *Opracowanie programu promocji i reklamy gminy w oparciu o obiekty zabytkowe*

- Wspieranie działań lokalnych mających na celu poszanowanie materialnego dziedzictwa kulturowego
- Wspieranie działań na rzecz ochrony i promocji tradycji lokalnych

III. Cel średniookresowy do 2022 roku

Wykorzystanie zasobów i walorów krajobrazu kulturowego gminy w rozwoju turystyki

Kierunki działań

- Wykonanie aktualizacji gminnej ewidencji zabytków
- Przeprowadzenie inwentaryzacji obiektów małej architektury jako świadectwa kulturalnej przeszłości regionu (krzyże, kapliczki przydrożne, miejsca pamięci)
- Opracowanie zintegrowanego systemu informacji wizualnej dotyczącej zasobów i walorów dziedzictwa kulturowego w odniesieniu do najcenniejszych przestrzeni, miejsc i obiektów
- Opracowanie i wytyczenie szlaków bazujących na lokalnym dziedzictwie
- Opracowanie mapy ukazującej zasoby krajobrazu kulturowego na tle walorów przyrodniczych i atrakcji turystycznych
- Wykonanie prac odtworzeniowych przy najcenniejszych obiektach
- Promocja zasobów i walorów krajobrazu kulturowego gminy za pośrednictwem mediów, Internetu

3.2. OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW

Cel średniookresowy do 2021 roku

Wdrażanie proekologicznego modelu gospodarki leśnej

Kierunki działań

- Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urządzania lasów państwowych
- Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urządzania lasów prywatnych
- Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody” nadleśnictwa (przebudowa drzewostanów, ochrona cennych ekosystemów nieleśnych, itp.)
- Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych
- Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych

3.3. OCHRONA POWIERZCHNI ZIEMI

Cel średniookresowy do 2022 roku

Ochrona gleb i powierzchni ziemi

Kierunki działań

- Racjonalne gospodarowanie surowcami mineralnymi
- Rekultywacja nieczynnych wyrobisk pokopalnianych, nieczynnych składowisk odpadów
- Rekultywacja gleb zdegradowanych oraz przywrócenie im funkcji przyrodniczej, rekreacyjnej lub rolnej

3.4. OCHRONA ZASOBÓW KOPALIN

Cel średniookresowy do 2022 roku

Racjonalne gospodarowanie zasobami kopalin w zakresie ich rozpoznania, wydobycia i rekultywacji terenów poeksploatacyjnych

Kierunki działań

- *Uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów i terenów górniczych*
- *Prawidłowa eksploatacja złóż surowców mineralnych*
- *Zagospodarowanie i rekultywacja wyrobisk oraz terenów poeksploatacyjnych*
- *Prowadzenie rekultywacji terenów górniczych równoległe lub natychmiast po zakończeniu działalności wydobywczej*

3.5. OCHRONA PRZED POWODZIĄ

Cel średniookresowy do 2022 roku

Zapewnienie ochrony przed powodzią oraz utrzymanie małej retencji

Kierunki działań

- *Doskonalenie systemu wczesnego ostrzegania przed zjawiskami hydrologicznymi oraz meteorologicznymi*
- *Wyznaczenie i wprowadzenie do planów zagospodarowania przestrzennego granic obszarów zagrożenia powodzią oraz ustaleń planów zarządzania ryzykiem powodziowym*
- *Ograniczenie zabudowy mieszkaniowej na terenach zagrożonych powodzią zgodnie z zapisami miejscowego planu zagospodarowania gminy*
- *Zachowanie istniejących na terenie gminy oczek wodnych i stawów oraz zwiększenie naturalnej retencji leśnej i glebowej poprzez odpowiednie zabiegi techniczne i nietechniczne*
- *Dążenie do zmiany użytkowania gruntów ornych bezpośrednio powstałych wokół małych zbiorników retencyjnych na trwałe użytki zielone*
- *Rozbudowa i modernizacja wałów przeciwpowodziowych na rzece Kwisa*
- *Realizacja założeń Planu gospodarowania wodami dorzecza Odry*
- *Zostawianie naturalnych tarasów zalewowych w dolinie rzeki Kwisa*
- *Modernizacja i wyposażenie OSP*

3.6. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

I. Cel średniookresowy do 2022 roku

Poprawa jakości środowiska wodnego

Kierunki działań

- *Zapewnienie wysokiej jakości wód podziemnych*
- *Ustanowienie stref ochronnych ujęć wód powierzchniowych i podziemnych na terenie gminy*
- *Wyznaczenie ścisłych granic obszaru GZWP*
- *Edukacja mieszkańców gminy w zakresie racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań wśród mieszkańców do oszczędzania wody)*
- *Ewidencja i zabezpieczenie przed zanieczyszczeniem starych studni gospodarczych*

II. Cel średniookresowy do 2022 roku

Uporządkowanie gospodarki wodnościekowej na terenie gminy

Kierunki działań

- Budowa oczyszczalni ścieków na terenie gminy
- Budowa i rozbudowa systemu kanalizacji sanitarnej na terenie gminy
- Sukcesywna modernizacja i budowa systemów kanalizacji deszczowej wraz z urządzeniami podczyszczającymi
- Dalsze zwodociągowanie gminy
- Wsparcie finansowe dla gospodarstw realizujących przydomowe oczyszczalnie ścieków
- Prawidłowe zagospodarowanie osadów ściekowych

3.7. OCHRONA POWIETRZA

I. Cel średniookresowy do 2021 roku

Kontynuacja działań związanych z poprawą jakości powietrza oraz ograniczanie zużycia energii i wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł

Kierunki działań

- Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej
- Kontrola podmiotów gospodarczych w zakresie dotrzymywania przepisów prawa (np. standardów emisyjnych) i warunków decyzji administracyjnych w zakresie wprowadzania gazów i pyłów do powietrza
- Wdrażanie zapisów Uchwały Nr III/44/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2010r. w sprawie „Naprawczych programów ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”.
- Opracowanie Planu gospodarki niskoemisyjnej
- Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki
- Wspieranie działań edukacji szkolnej np.: prowadzenie działań z zakresu edukacji ekologicznej zakresie ochrony powietrza dla młodzieży na terenach cennych przyrodniczo

II. Cel średniookresowy do 2022 roku

Poprawa standardu infrastruktury drogowej na terenie gminy

Kierunki działań

- Budowa i modernizacja dróg publicznych na terenie gminy, z uwzględnieniem ciągów pieszych (chodników)
- Utrzymanie dobrego stanu technicznego dróg publicznych poprzez regularne remonty
- Poprawa dróg dojazdowych do pól
- Tworzenie nowych układów dróg dla rowerów z wykorzystaniem sieci dróg lokalnych wraz z siecią parkingów, wypożyczalni oraz przechowalni rowerów
- Utrzymanie lub wprowadzanie pasów zieleni przy drogach
- Ograniczenie budownictwa obiektów użyteczności publicznej i zbiorowego zamieszkania wzdłuż szlaków, którymi prowadzony jest transport materiałów niebezpiecznych poprzez odpowiednie zapisy w mpzp
- Modernizacja oświetlenia drogowego
- Budowa parkingów, np. przy cmentarzach, świetlicach

III. Cel średniookresowy do 2022 roku

Poprawa standardu infrastruktury energetycznej, gazowej na terenie gminy

Kierunki działań

- *Rozbudowa i modernizacja sieci elektroenergetycznej linii 220 kV relacji Mikułowa - Świebodzice i 400 kV relacji Mikułowa – Czarna – Joachimów*
- *Budowa dwutorowej linii 400 kV relacji Mikułowa – Świebodzice*
- *Budowa nowej stacji transformatorowej Lubań Wschód*
- *Opracowanie „Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe”*

3.8. GOSPODARKA ODPADAMI

Cel średniookresowy do 2022 roku

Racjonalna gospodarka odpadami

Kierunki działań

- *Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji*
- *Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska*
- *Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi. Propagowanie stosowania nowoczesnych technologii skutkującym zmniejszeniem ilości wytworzonych odpadów.*
- *Wyznaczenie i budowa regionalnych zakładów przetwarzania odpadów*
- *Kontrola sprawdzająca dostosowanie składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, na których są składowane odpady komunalne do standardów UE*
- *Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest*
- *Przygotowanie i aktualizacja programów usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest*
- *Usuwanie wyrobów zawierających azbest*
- *Minimalizacja oddziaływania na środowisko osadów ściekowych poprzez prawidłowe ich zagospodarowanie*

3.9. OCHRONA PRZED HAŁASEM

Cel średniookresowy do 2022 roku

Podniesienie komfortu akustycznego mieszkańców

Kierunki działań

- *Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego*
- *Wprowadzanie pasów zieleni przy drogach, zieleni niskiej i wysokiej, instalowanie ekranów akustycznych przy trasach o największym natężeniu ruchu*
- *Działania modernizacyjne, m.in. stosowanie dźwiękochłonnych elewacji budynków, stosowanie stolarki okiennej na okna o podwyższonym wskaźniku izolacyjności akustycznej właściwej ($R_w > 30\text{dB}$) w budynkach narażonych na ponadnormatywny hałas i nowobudowanych obiektach*
- *Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w gminie*
- *Dostosowanie przedsiębiorstw do obowiązujących standardów emisji hałasu do środowiska*
- *Kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych*

- Wyznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem
- Dalszy, systematyczny monitoring poziomu hałasu w tym zwiększenie liczby punktów oraz doskonalenie metod pomiarów

3.10. OCHRONA PRZED PROMIENIOWANIEM ELEKTROMAGNETYCZNYM

Cel średniookresowy do 2022 roku

Minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego

Kierunki działań

- Gromadzenie i analiza danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń
- Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka.
- Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych
- Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego oraz w razie potrzeby wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym

4. Stopień realizacji działań w latach 2018-2019

4.1. Ochrona dziedzictwa przyrodniczego

W zakresie ochrony dziedzictwa przyrodniczego, w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 12 zadań, z czego 6 własnych, 6 koordynowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań własnych (tabela nr 1) i koordynowanych (tabela nr 2).

Tabela 1 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU		
1	Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych promujących walory środowiska przyrodniczego o charakterze cyklicznym	<p>Zespół Szkolno-Przedszkolny Radostów Rok 2018:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Ogólnoszkolna zbiórka zużytych baterii, – Zbiórka żywności dla schroniska dla zwierząt, – Warsztaty edukacyjne sieci Tesco : „Od uprawy do potrawy” – Warsztaty organizowane przez Centrum Edukacji Ekologicznej, – Wyjazd na spektakl ekologiczny :” Kosmolenie ratują świat” – Wycieczka na warsztaty do ekofarmy w Rybnicy-zwiedzanie i warsztaty, – Udział w akcji: Reba-edukujemy, pomagamy i zbieranie zużytych baterii, – Ogólnopolska akcja sprzątnięcia świata <p>Rok 2019</p>

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<ul style="list-style-type: none">- Wyjazd do Ekofarmy w Rybnicy: zwiedzanie i warsztaty,- Zajęcia w ramach projektu: „Lepsza szkoła”. <p>Zespół Szkolno-Przedszkolny w Kościelniku</p> <ul style="list-style-type: none">- współpraca z Fundacją Ekologiczną Arka i Klubem Naszej Ziemi np. uczestniczymy w akcjach Dzień Czystego Powietrza, Ogólnopolski Dzień Recyklingu,- wykonanie gazetki ściennej związanej z tematyką ekologiczną (w klasach i na szkolnym korytarzu).- apele o treściach ekologicznych, w tym ruszyły przygotowania do obchodów Dnia Ziemi w naszej szkole.- współpraca z RCEE w Lubaniu,- uczestnictwo w konkursie „Drugie życie odpadów, czyli co to jest recykling” (październik 2019r.),- w ramach zajęć projektowych z chemii przeprowadzono badanie wody w rzece Kwisie oraz stan powietrza w okolicy,- w 2019 roku realizowano projekt zdrowotny „Zdrowe Środy”. Rodzice przygotowywali dla uczniów zdrowe II śniadania promujące produkty lokalne.- rozdano uczniom ulotki „Mniej smogu – dłuższe życie”, dostarczone przez RCEE w Lubaniu, przedstawiające prawidłowe rozpalanie w piecach węglowych,- w ramach godzin wychowawczych we wszystkich klasach realizowane są tematy związane z treściami ekologicznymi. <p>Szkoła Podstawowa w Radogoszczy</p> <ul style="list-style-type: none">- realizacja treści edukacji ekologicznej wynikająca z podstawy programowej dla kl. I-III,- rozpropagowywanie wśród rodziców, mieszkańców ulotek „mniej smogu, dłuższe życie”,- wycieczka do Lubańskiego Wielkiego Lasu i Przylesia zorganizowana przez RCEE w Lubaniu w ramach obchodów „Dnia bez samochodu”,- warsztaty ekologiczne w Regionalnym Centrum Edukacji Ekologicznej pt. „W iglastej sukience przez liście – o jeżu i jego trybie życia”,- udział w spektaklu "Bukiet Talentów", tematyka: recykling, segregacja odpadów, prawidłowe nawyki ekologiczne,- udział w powiatowym konkursie „Drugie życie odpadów, czyli co to jest recykling”,- włączenie się w akcję zbiórki elektroodpadów na terenie wsi,- Udział w IX Edycji Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego dla Szkół „ZBIERAJ BATERIE I TELEFONY! (zbiórka baterii i zajęcia dydaktyczne),- organizacja konkurów plastyczno-technicznych m.in. „Jesienne drzewo”, „Jeż super zwierz” wykorzystywanie odpadów np. rolki po papierze, folia bąbelkowa, plastikowe sztuce, gazety itp.- udział w ogólnopolskim programie „Warzywa i owoce w szkole” propagującym zdrowe odżywianie,- wycieczki dydaktyczne w okolicach szkoły w celu obserwacji przyrody, do zaprzyjaźnionego gospodarstwa,- oglądanie krótkich filmów o tematyce ekologicznej np. Wpływ człowieka na środowisko naturalne, Ginące zwierzęta i rośliny,- udział w zbiórce plastikowych nakrętek - akcja charytatywna,- udział klas w ogólnopolskim programie edukacyjnym „Kubusiowi Przyjaciele Natury”- zorganizowanie wspólnie z Radą Rodziców „Święta piezzonego ziemniaka”, propagowanie postaw proekologicznych- ruch na świeżym powietrzu, zdrowe odżywianie. <p>Zespół Szkolno-Przedszkolny w Pisarzowicach</p>

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<ul style="list-style-type: none">– odbyło się spotkanie z leśnikami w ramach akcji „Zielony rower”. W lekcjach z udziałem leśników uczestniczyli uczniowie klasy ósmej i trzeciej. Dzieci poznawały florę i faunę lasu, zapoznały się ze znaczeniem lasów dla środowiska naturalnego oraz gatunkiem chronionym, jakim jest cietrzew.– w ramach akcji „Sprzątanie świata „spoleczność uczniowska porządkowała teren przyszkolny,– uczniowie brali udział w dwóch konkursach ekologicznych: „Drugie życie odpadów” oraz „W Dolinie rzeki Kwisy” organizowanych przez RCEE w Lubaniu, efektem czego było uzyskanie 3 miejsca przez uczniów klasy trzeciej w pierwszym z konkursów. Obecnie uczniowie przygotowują się do konkursu „Współczesna misja - niska emisja”,– został zorganizowany konkurs fotograficzny pt. „W kropli wody „ jako część projektu dotyczącego wody. Projekt jest w trakcie realizacji, każda z klas opracowuje jedną z części. ,– w ramach działalności ekologicznej nauczyciele brali udział w szkoleniach i konferencjach, m.in w związku z akcją Zielony rower oraz w szkoleniu terenowym w Nadleśnictwie Ruszów,– w ciągu roku szkolnego w trakcie zajęć lekcyjnych realizowane były treści ekologiczne w edukacji wczesnoszkolnej, na lekcjach przyrody oraz geografii zgodnie z rozkładami materiału.
2	Wytyczenie i zagospodarowanie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych	Zadanie zaplanowane do realizacji przez Gminę Lubań, będzie realizowano w późniejszych latach.
3	Opracowanie aktualnej inwentaryzacji przyrodniczej Gminy	Zadanie zaplanowane do realizacji przez Gminę Lubań, będzie realizowano w późniejszych latach.
4	Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych w obrębie drzew, będących pomnikami przyrody, w tym ich ogrodzenie i oznakowanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami	W okresie lat 2018-2019 nie wykonywano zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych w obrębie drzew, będących pomnikami przyrody.
5	Wzmacnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy uzgadnianiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	W 2018 roku Rada Gminy Lubań przyjęła uchwałę nr IV/24/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań dla lokalizacji dwutorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej 2x400 kV Mikułowa – Czarna obejmującego pas terenu w obrębach Henryków Lubański, Mściszów, Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Pisarzowice, Radogoszcz i Radostów Dolny. W rozdziale dotyczącym ochrony środowiska i przyrody wspomniano o występowaniu stanowiska rośliny objętej ścisłą ochroną gatunkową - Lilii złotogłów.
6	Objęcie ochroną prawną nowe obiekty szczególnie cennych przyrodniczo (około 2-3 obiekty)	W okresie sprawozdawczym nie objęto ochroną prawną nowych obiektów szczególnie cennych przyrodniczo na terenie gminy Lubań.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Tabela 2 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony dziedzictwa przyrodniczego na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
OCHRONA PRZYRODY I KRAJOBRAZU		
1	Przebudowa i częściowa wymiana składu gatunkowego zadrzewień przydrożnych wzdłuż odcinków dróg, nowe nasadzenia zieleni wysokiej, prace pielęgnacyjne - konserwacyjne zieleni przydrożnej	Zadanie zaplanowane do realizacji przez PZD w Lubaniu, Dolnośląska Służba Dróg i Kolei, GDDKiA. PZD w Lubaniu w 2019 roku przeprowadził wycinkę 2 szt. lipy drobnolistnej o obwodzie 210 cm i wysokości 212 cm. W tym samym czasie nasadzono 2 szt. lipy drobnolistnej i jarząbka pospolitego. Dolnośląska Służba Dróg i Kolei w okresie sprawozdawczym dokonał wycinki drzew w ilości 310 szt. drzew, w tym: 289 szt. topól, 11 szt. robinii akacjowych, 7 szt. jesionów wyniosłych, 2 szt. świerków pospolitych, 1 szt. wierzba krucha. GDDKiA we Wrocławiu w latach 2018-2019 wykonał nasadzenia 3 szt. drzew w drodze krajowej nr 30, koszt 225 zł.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

4.2. Ochrona i zrównoważony rozwój lasów

W zakresie ochrony lasów, w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 5 zadań koordynowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z ochrony lasów na terenie Gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań koordynowanych (tabela nr 3).

Tabela 3 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony i zrównoważonego lasów na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
OCHRONA I ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ LASÓW		
1	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z planami urzędowania lasów państwowych	Zadania zaplanowane do realizacji przez Nadleśnictwa (lasy państwowe) oraz Powiat Lubański (lasy nie stanowiące własności Skarbu Państwa). W latach 2018-2019 Nadleśnictwa wykonywało podstawowe zadania z gospodarki leśnej, tj.:
2	Realizacja zadań: gospodarczych, hodowlanych i ochronnych – zgodnie z uproszczonymi planami urzędowania lasów prywatnych	Nadleśnictwo Lwówek <ul style="list-style-type: none">– hodowla lasu: odnowienia 4,44 ha, pielęgnacja 19,72 ha, czyszczenia wczesne 6,69 ha, czyszczenia późne 13,05 ha,– ochrona lasu: Istotnym problem jest nagminne zaśmiecanie terenów leśnych wszelkimi odpadami zarówno pochodzącymi z gospodarstw domowych jak i, z produkcji rolniczej czy związanymi z pojazdami (części samochodowe, opony itp.). Ze względu na brak opadów atmosferycznych i sukcesywne obniżanie się wód gruntowych, następuje osłabienie drzewostanów co naraża je na zagrożenia ze strony szkodliwych owadów. Średniorocznie na terenie gminy Lubań zabezpiecza się przed szkodami od zwierzyny płowej ok. 22 ha upraw.
3	Realizacja wytycznych „Programu ochrony przyrody” nadleśnictwa	
4	Wzmocnienie kontroli gospodarki leśnej na obszarach nowych nasadzeń i w lasach prywatnych	
5	Zalesianie terenów o niskich klasach bonitacyjnych gleb i gruntów porolnych	Nadleśnictwo Świeradów <ul style="list-style-type: none">– pielęgnacje w tym czyszczenia wczesne i późne: 134,54 ha w 2018 r., 161,56 ha w 2019 r.

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<p>– odnowienia, poprawki 8,20 ha w 2018 r., 39,26 ha w 2019 r.</p> <p>W roku 2017 Nadleśnictwo Świeradów przystąpiło do projektu pn. „Wzbogacanie bioróżnorodności w obszarach Natura 2000 poprzez wprowadzenie w ramach racjonalnej gospodarki leśnej jarzębu brekini. Planowany okres realizacji zadań to lata 2017-2019. W roku 2019 wyłoniony został wykonawca prac oraz podpisano umowę.</p> <p>W 2017 roku na terenie Rezerwatu Torfowiska Doliny Izery w współpracy z RDOŚ na podstawie zawartego porozumienia wykonano siedliska zastępcze dla płazów w postaci wykopania ok. 20 zbiorniczków.</p> <p>W roku 2017 Nadleśnictwo Świeradów zleciło i wykonało Ekspertyzę chiropterologiczną dotyczącą obszaru Natura2000-Sztolnie w Leśnej. Ekspertyza została wykonana w ramach umowy na wykonanie usługi. Wykonawcą była firma MURINUS z siedzibą we Wrocławiu.</p> <p>Analiza zmian stosunków wodnych i skutków tych zmian dla ekosystemów i szaty roślinnej na terenach objętych planowanym projektem ochrony cietrzewia w Górach Izerskich. Praca została wykonana przez P. J.Potocką na podstawie umowy na wykonanie usługi.</p> <p>W ramach realizacji PZO, wykonano ekspertyzę dendrologiczną na obszarze Natura2000- Sztolnie w Leśnej, w której zawarte są zalecenia pielęgnacyjne starych drzew na cennym przyrodniczo obszarze sztolni.</p> <p>W ramach realizacji projektu pn. „Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie LP” W latach 2017-2018 Nadleśnictwo Świeradów wykonało opracowanie dotyczące wyznaczania zasięgu ostoi, oceny jakości siedlisk oraz wskazania prac siedliskowych na rzecz poprawy biotopu cietrzewia. Prowadzony jest monitoring siedlisk i populacji cietrzewia oraz monitoring genetyczny cietrzewia, wykonywane są prace zmierzające do kanalizacji ruchu turystycznego w Górach Izerskich, wykonywane są prace zmierzające do poprawy warunków siedliskowych oraz przygotowawcze pod wsiedlenie nowych osobników tj. tworzenie aren tokowiskowych, przeredzenia, redukcja drapieżników wzbogacenie bazy pokarmowej.</p> <p>W roku 2018 Nadleśnictwo Świeradów realizowało projekt pn. „Wzbogacanie bioróżnorodności w obszarach Natura 2000 poprzez wprowadzanie, w ramach racjonalnej gospodarki leśnej jarzębu brekini”. W ramach projektu wprowadzono do środowiska naturalnego 1850 szt. sadzonek gatunku chronionego Jarzębu brekini <i>Sorbus torminalis</i> (L.),</p> <p>Na terenie Nadleśnictwa Świeradów kontynuowano badania w ramach projektu badawczego Uniwersytetu Wrocławskiego pn. „Nowy system automatycznego szacowania ekwiwalentu wodnego śniegu z zastosowaniem bezzałogowego statku powietrznego” w ramach programu LIDER finansowanego przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju. Nadleśnictwo Świeradów jest partnerem projektu.</p> <p>W 2017 roku wykonano prace zmierzające do stworzenia 20 siedlisk zastępczych dla płazów o głębokości około 0,5m i powierzchni 2-4m² w oddziałach leśnych 455,453,460,461,454.</p> <p>Nadleśnictwo Świeradów przeprowadziło w 2017 roku następujące szkolenia z zakresu ochrony przyrody i ochrony gatunkowej:</p> <ul style="list-style-type: none">– Listopad 2017- Szkolenie nt. postępowania w przypadku odnotowania szkód od bobra oraz biologii bobra.– Wrzesień 2017-Przeprowadzono szkolenie z zakresu postępowania w strefach ochrony gatunku i rezerwatach oraz prowadzeniu kart ewidencyjnych. <p>30-31.10.2017 r. Nadleśnictwo Świeradów współuczestniczyło w organizacji szkolenia dla pracowników nadleśnictw z terenu RDLP Wrocław zaangażowanych w projekt pn.: „Czynna ochrona cietrzewia na gruntach w zarządzie Lasów Państwowych w Polsce” oraz zaproszonych przedstawicieli: Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych, Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska oraz Karkonoskiego Parku Narodowego.</p>

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<p>W roku 2018 Nadleśnictwo Świeradów zorganizowało Konferencję PTL pn. „Zagospodarowanie turystyczne w lasach górskich” oraz wydarzenie o nazwie „Wielka Majówka w Lesie”, a także uczestniczyło w przygotowaniu następujących Eventów: „Dni Ochrony Środowiska” - CILP w Warszawie, „Dni Odry” we Wrocławiu wraz w Miastem Wrocław, „Święto Dzika” w Nadleśnictwie Świdnica, „Dni Karpią” w Nadleśnictwie Żmigród, „Dary Lasu” w Nadleśnictwie Lwówek Śląski, „Las, Knieja, Dżiczyna” w Nadleśnictwie Milicz.</p> <p>Przeprowadzono projekt pt.: „Odtworzenie dziewięciu stawów w Leśnictwie Olszyna”. Przedmiotem zamówienia jest wzmocnienie odporności na zagrożenia związane ze zmianami klimatu w górskich ekosystemach leśnych. Podjęte działania będą ukierunkowane na zapobieganie powstawaniu lub minimalizację negatywnych skutków zjawisk naturalnych takich jak: niszczące działanie wód wezbraniowych, powódzie i podtopienia, susza i pożary. Planowane przedsięwzięcie obejmuje odtworzenie dziewięciu stawów położonych na gruntach leśnych (Leśnictwo Olszyna), stanowiących własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Świeradów.</p> <p>Kompleks dziewięciu stawów przylegających do siebie w różnych odległościach w układzie przelewowym, położony na cieku leśnym bez nazwy w leśnictwie Olszyna wraz z niezbędną do prawidłowego funkcjonowania infrastrukturą towarzyszącą. Zbiorniki położone są na terenie dwóch sąsiadujących gmin Lubań i Leśna.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

4.3. Ochrona powierzchni ziemi

W zakresie ochrony powierzchni w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 6 zadań, z czego 3 własnych, 3 koordynowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z ochrony powierzchni ziemi na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań własnych (tabela nr 4) i koordynowanych (tabela nr 5).

Tabela 4 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony powierzchni ziemi na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Promocja uczestnictwa rolników w imprezach branżowych oraz tworzenia grup producenckich	W dniu 11 maja 2019 r. w Gminie Lubań odbył się doroczny Gminny Kongres Odnowy Wsi dla liderów sołectw i przedstawicieli społeczności wiejskich działających na terenie gminy. Gospodarzami kongresu było sołectwo Henryków Lubański. Gminny Kongres Odnowy Wsi jest niewątpliwie doskonałą okazją do prezentacji dotyczących działań.
2	Koordynowanie działań dotyczących upowszechniania zasad Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych	Co roku Wójt Gminy Lubań ogłasza konkurs pn. „Piękna i aktywna wieś Gminy Lubań”. Konkurs „Piękna i aktywna wieś Gminy Lubań” ma na celu podniesienie walorów estetycznych gminy, uczynienie z naszych wsi, miejscowości pięknych, zadbanych, z uporządkowanym i funkcjonalnym otoczeniem. W swoich założeniach, konkurs jest zachętą do pobudzenia aktywności mieszkańców do realizacji przedsięwzięć w zakresie integracji społeczności wiejskiej, waloryzacji przestrzeni wsi w zakresie infrastruktury technicznej i społecznej, kształtowania ładu przestrzennego, pielęgnacji środowiska naturalnego oraz realizowania przedsięwzięć podnoszących standard życia.
3	Promocja wykorzystania terenów na cele energetyczne	Konkurs Bezpieczne Gospodarstwo Rolne to jedno z wielu działań prewencyjnych Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, którego

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<p>celem jest promocja zasad ochrony zdrowia i życia w gospodarstwie rolnym. W konkursie mogą brać zarówno duże, jak i małe gospodarstwa rolne, dlatego do etapu regionalnego zgłosiło się aż 21 gospodarstw z terenu działania Placówek Terenowych KRUS w Jeleniej Górze, Bolestawcu, Lubaniu i Kamiennej Górze.</p> <p>Przy ocenie gospodarstw brano pod uwagę m.in. stan zabudowy, stan instalacji urządzeń elektrycznych, ład i porządek zabudowań, stanowisk pracy, podwórka, wyposażenie maszyn i urządzeń używanych w gospodarstwie oraz stan techniczny pilarek tarczowych i łańcuchowych.</p> <p>W konkursie w 2019 r. wzięli udział również mieszkańcy Gminy Lubań, i to właśnie oni okazali się najlepsi. Gospodarze</p> <p>– 15 maja br., odebrali nagrodę za zdobycie I miejsca w XVII Edycji Ogólnopolskiego Konkursu Bezpieczne Gospodarstwo Rolne etap regionalny w 2019 roku.</p> <p>Państwo Niewiarowscy prowadzą gospodarstwo rolne o powierzchni 243 ha przeliczeniowych roślinnych. Podczas eliminacji, zaprezentowali komisji konkursowej swoje warsztaty pracy i osiągnięcia zawodowe, a w ich gospodarstwie przeprowadzono profesjonalny audyt bezpieczeństwa pracy - sprawdzono, czy zasady ochrony zdrowia i życia są stosowane, a także czy wyeliminowane są w nim zagrożenia wypadkowe.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Tabela 5 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony powierzchni ziemi na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Prowadzenie monitoringu jakości gleby i ziemi	Na terenie gminy Lubań w miejscowości Nawojów Łużycki zlokalizowane jest zamknięte składowisko odpadów komunalnych. W 2016 r. Starosta Lubański decyzją administracyjną uzgodnił rekultywację i zobowiązał Gminę Miejską Lubań do jej przeprowadzenia. Prace w imieniu Gminy Miejskiej Lubań prowadzi ZGiUK w Lubaniu w ramach projektu pn.: „Rekultywacja składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Nawojowie Łużyckim” Wartość ogólna przedsięwzięcia: 1 130 895,10 zł. Wysokość oraz forma dofinansowania ze środków WFOŚiGW we Wrocławiu: 848 000,00 zł – pożyczka.
2	Rekultywacja gleb zdewastowanych i zdegradowanych, przywracająca im funkcje przyrodnicze, rekreacyjne lub rolne	Zadania nie realizowano.
3	Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenia wykazu zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska	Zadanie zaplanowano do realizacji przez Powiat Lubański, RDOŚ we Wrocławiu. Zadania nie realizowano.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Odporność gleb na zanieczyszczenie jest najmniejsza spośród wszystkich elementów struktury przyrodniczej. Również jej zdolności do regeneracji są niewielkie. W przypadku omawianego terenu, gleby narażone są na podobne formy degradacji jak wody, jednakże ich zdolność oczyszczania jest

znacznie mniejsza. Wynika to m.in. z wieloletniej kumulacji zanieczyszczeń typowych dla środowiska miejskiego, obniżenia bioróżnorodności obszaru oraz zakłócenia lub zniszczenia profilu i pierwotnej struktury gleb. Gleby w mieście są narażone na zanieczyszczenia przede wszystkim ze strony zakładów przemysłowych, ścieków (obszary poza śródmieściem na południu oraz północy, gdzie gospodarka ściekowa jest nieuregulowana), komunikacji (w pobliżu głównych szlaków drogowych) oraz nieodpowiedniej działalności rolniczej.

4.4. Ochrona zasobów naturalnych

W zakresie ochrony zasobów naturalnych w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 3 zadań, z czego 1 własne, 3 koordynowanych.

Tabela 6 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony zasobów naturalnych na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów i terenów górniczych	<p>W trakcie opracowania jest zmiana Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań obejmującej działki nr 317, 318 oraz części działek nr 316, 319, 315/2, 314, 312, 315/1, 313/1, 321, 323/8, 322/3, 313/2 obręb Radostów Średni oraz działki nr 260/1, 260/2 i część 259 obręb Mściszów. Obszar opracowania nie obejmuje wydobywania surowców naturalnych.</p> <p>W 2018 r. Rada Gminy Lubań podjęła UCHWAŁA NR XXXVIII/303/2018 RADY GMINY LUBAŃ z dnia 7 czerwca 2018 r. w sprawie uchwalenia zmiany „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań”. Do zagrożeń geologicznych, które potencjalnie mogą wystąpić na terenie gminy Lubań, zaliczono zagrożenie erozją i osuwaniem się mas ziemnych. Państwowy Instytut Geologiczny w ramach realizacji Projektu System Oslony Przeciwoświsiskowej (SOPO) przygotował wstępne informacje dotyczące problematyki ruchów masowych na obszarze Polski pozakarpackiej, która obejmuje gminę Lubań.</p> <p>Na mapach poszczególnych województw zostały przedstawione zasięgi obszarów predysponowanych do występowania ruchów masowych oraz dotychczas udokumentowane osuwiska, badane na przestrzeni ostatnich 30–40 lat. W ten sposób zostały wskazane rejony, gdzie nie wyklucza się możliwości rozwoju ruchów masowych. Należy jednak mieć na uwadze, że są to jedynie ogólne i wstępne dane, informujące o możliwej predyspozycji obszarów (wynikającej głównie z budowy geologicznej i morfologii) do rozwoju ruchów masowych, niepotwierdzone wywiadem terenowym, dlatego nie można ich wykorzystywać przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Mapy, o których mowa, będą stanowiły postawę do wykonania prac terenowych prowadzonych w trakcie kolejnych etapów projektu SOPO (lata 2013–2016).</p> <p>W związku z powyższym, na dzień sporządzenia studium nie ma rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów, na których występują te ruchy, o którym mowa w art. 110a ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Tabela 7 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony zasobów naturalnych na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Prawidłowa eksploatacja złóż surowców mineralnych	Decyzją Nr RS.6521.1.2019 z dnia 01.10.2019 r. Starosta Lubański wygasił koncesję w brzmieniu ustalonym decyzją Wojewody Jeleniogórskiego nr 21/E/92 z dnia 23.06.1992r. - znak: OŚ 7516/87/92 oraz decyzją Wojewody Jeleniogórskiego znak: OŚ-7516/646/96 z dnia 20.08.1996 r. na wydobywanie surowca ilastego ceramiki budowlanej ze złoża "KOŚCIELNIK II", położonego na działce nr 459/1 w całości oraz w części działki nr 456/6 w miejscowości Kościelnik, gm. Lubań, powiat lubański, województwo dolnośląskie, udzieloną Panu Józefowi Świdzie prowadzącemu działalność gospodarczą pod nazwą „Józef Świda Przedsiębiorstwo Produkcyjno-Handlowe Kościelnik 90, 59-800 Lubań, powiat lubański, województwo dolnośląskie.
2	Zagospodarowanie i rekultywacja wyrobisk oraz terenów poeksploatacyjnych	
3	Prowadzenie rekultywacji terenów górniczych równoległe lub natychmiast po zakończeniu działalności wydobywczej	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

4.5. Ochrona powietrza

W zakresie ochrony powietrza w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 6 zadań, z czego 4 własnych, 2 koordynowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z ochrony powietrza na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań własnych (tabela nr 8) i koordynowanych (tabela nr 9).

Tabela 8 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony powietrza na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Budowa i modernizacja chodników, dróg gminnych i wewnętrznych	<p>Zadanie realizowane przez Gminę Lubań w ramach zadań własnych. W latach 2018-2019 przeprowadzono 9 inwestycji związanych z infrastrukturą drogową na łączną kwotę 2 544 284 zł, w tym:</p> <p>2018 rok</p> <p>W ramach promesy na usuwanie skutków klęsk żywiołowych przy udziale dotacji z rezerwy celowej budżetu państwa:</p> <ul style="list-style-type: none">– przebudowa drogi w miejscowości Kościelnik dz. nr 75 (0+000 do 0+175) [nawalne opady deszczu i powódź w 2010 roku]: termin realizacji: 26.10.2018 r. – 12.12.2018r, koszt 148 273,15 zł, wysokość dotacji: 132 850,00 zł,– przebudowa drogi w miejscowości Nawojów Łużycki dz. nr 81 (0+000 do 0+250) [powódź oraz intensywne opady deszczu 2010 roku]: termin realizacji: 07.09.2018 r. – 30.11.2018 r., koszt 199 471,42 zł., wysokość dotacji: 171 100,00 zł,– odbudowa drogi w miejscowości Radostów Dolny, dz. nr 150, 141 (0+000 do 0+400) z mostem nad ciekami Luciąża (3km+930) [powódź oraz intensywne opady deszczu czerwiec 2013 roku] termin realizacji: 26.07.2018 – 30.11.2018, koszt 561 051,46 zł., wysokość dotacji: 425 600,00 zł. <p>W 2018 rok zrealizowano również inwestycje:</p> <ul style="list-style-type: none">– Przebudowa drogi dojazdowej do gruntów rolnych w Henrykowie Lubańskim dz. nr 1211, 47,53 – inwestycja realizowana przy wsparciu dotacji celowej z budżetu Województwa Dolnośląskiego na zadanie rekultywacyjne. Wykonano 0,837 km drogi. Wartość robót brutto: 464 083,32

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<p>zł, w tym dotacja: 175 770,00 zł. Okres realizacji to: czerwiec – wrzesień 2018.</p> <p>2019 rok</p> <ul style="list-style-type: none">– przebudowa drogi do gruntów rolnych dz. nr 66, 151 do dz. nr 115 Radostów Górny, koszt 452 747,41 zł,– przebudowa drogi ul. Za Torem w Uniegoszczy dz. nr 402, koszt 247 836,42 zł,– odbudowa drogi do cmentarza komunalnego(od drogi wojewódzkiej) Radogoszcz, koszt 135 230,97 zł,– przebudowa drogi ul. Żwirowa w Uniegoszczy dz. nr 406/1, koszt 250 663,27 zł,– przebudowa drogi w Henrykowie Lubańskim od cmentarza komunalnego, dz. nr 1207, koszt 282 595,56 zł.
2	<p>Przystąpienie do opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubań wraz z pełnym zakresem w ramach w ramach działania 9.3 konkursu nr 2/POLiŚ/9.3/2013 - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej</p>	<p>Gmina Lubań przystąpiła w 2015 roku do opracowania dokumentu pod nazwą „Plan gospodarki niskoemisyjnej” którego podstawą jest przeprowadzenie inwentaryzacji zużycia energii i wynikającej z niego emisji CO₂ na terenie Gminy, wraz z pełnym zakresem w ramach w ramach działania 9.3 konkursu nr 2/POLiŚ/9.3/2013 - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej.</p> <p>W ramach realizacji Planu gospodarki niskoemisyjnej Gmina Lubań w latach 2018-2019 zrealizowała następujące działania:</p> <p>2019 rok</p> <p>Rada Gminy Lubań podjęła uchwałę w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów budowy przydomowych biologicznych oczyszczalni ścieków lub bezodpływowych zbiorników na nieczystości płynne na terenie Gminy Lubań oraz uchwałę w sprawie zasad i trybu postępowania przy udzielaniu i rozliczaniu dotacji celowej z budżetu Gminy Lubań na dofinansowanie wymiany źródeł ciepła na terenie gminy Lubań. W/w uchwały weszły w życie dnia 19 lutego 2019 r.</p> <p>W 2019 roku podpisane zostały umowy z Samorządem Województwa Dolnośląskiego na realizację inwestycji w przebudowę obiektów budowlanych pełniących funkcje kulturalne, które zakwalifikowały się do dofinansowania w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. Do współfinansowania zaliczono dwa wnioski złożone przez Gminę Lubań oraz Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Lubaniu.</p> <p>Z pozyskanych środków gmina Lubań zrealizuje projekt pn. „Przebudowa świetlicy wiejskiej w Radostowie Średnim”. Środki finansowe, przyznane na realizację ww. zadanie to kwota 489 859,00zł. oraz pn. „Centrum Integracji Społecznej (CIS) w Henrykowie Lubańskim – przebudowa budynku poszkolnego na Centrum Kultury na terenie gminy. Projekt otrzymał maksymalne dofinansowanie w kwocie 500 000 zł.</p> <p>Do jednych z ważniejszych zadań zaplanowanych w ramach PGN należy modernizacja i budowa nowego oświetlenia ulicznego, w tym realizacji m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none">– wykonanie oświetlenia przy drodze gminnej nr 242 do posesji nr 3 w Kościelnikach Dolnych Montaż dwóch opraw oświetlenia drogowego przy drodze dz. nr 242 9 800,00 zł Oświetlenie Nawojów Śląski (dokumentacja) koszt 22 3 690,00 zł,– budowa lamp parkowych na cmentarzu komunalnym oraz drodze gminnej dz. nr 315/2, 314 i 313/2 w miejscowości Radostów Średni Montaż lamp parkowych solarnych LED-SF-SL50C w ilości 4 kpl, koszt 33 326,55 zł,– doświetlenie ul. 1 Maja Montaż jednego słupa oświetleniowego wraz z oprawą, koszt 7 905,00 zł,– niska emisja - rozbudowa oświetlenia ulicznego na terenie gminy Lubań Oświetlenie w 14 miejscowościach. Dodatkowo

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		w ramach zadania wymieniono źródła światła rtęciowego i sodowego na źródła światła typu LED w ilości 800 szt. w tym przy drogach krajowych i wojewódzkich w ilości 195 szt. o mocy 75 W oraz pozostałych drogach w ilości 605 szt. o mocy 55 W, koszt 1 476 907,24 zł.
3	Utworzenie ścieżek rowerowych	Zadanie będzie realizowane w późniejszym terminie.
4	Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	Zadanie realizowane jest przy okazji organizacji akcji promocyjnych, konkursów ekologicznych, ulotek, spotkań i pogadań dotyczących innych elementów ochrony środowiska, wymienionych w rozdziale Ochrony przyrody (tabela nr 1). Ponadto mieszkańcy Gminy Lubań w 2019 r. uczestniczyli w bezpłatnych konsultacjach dotyczących programu „Czyste powietrze” w siedzibie Powiatowego Centrum Edukacyjnego w Lubaniu przy Al. Kombatantów 2. W 2019 roku na stronie internetowej Gminy Lubań opublikowano ulotkę dotyczące prawidłowego spalania paliw stałych w kotłach. Od 2019 roku na terenie gminy Lubań działają czujniki monitorujące stan jakości powietrza. Urządzenie informuje o temperaturze powietrza, wilgotności, ciśnieniu, a także stężeniu pyłów zawieszonych - PM 2.5 i PM 10 (odpowiadających za tzw. smog). Zamontowano również tablicę, informującą o wyżej podanych parametrach. Wyniki można śledzić na stronie naszepowietrze.pl bądź korzystając z aplikacji Syngeos na telefon. Czujniki zostały zainstalowane na wszystkich szkołach podstawowych, w następujących miejscowościach: w Kościelniku, Radostowie Średnim, Radogoszczy i Pisarzowicach.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Tabela 9 Stan realizacji kierunków działań i **ZADAŃ KOORDYNOWANYCH** z ochrony powietrza na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Przebudowa dróg powiatowych	Zadanie zaplanowane do realizacji przez Powiatowy Zarząd Dróg w Lubaniu (PZD), Dolnośląską Służbę Dróg i Kolei we Wrocławiu (DSDiK), Generalną Dyрекcję Dróg Krajowych i Autostrad we Wrocławiu (GDDKiA). Zgodnie z informacją przekazaną przez PZD w Lubaniu w okresie sprawozdawczym przeprowadzono 3 inwestycje na terenie gminy Lubań na łączną kwotę 5 803 400,00 zł, w tym: <ul style="list-style-type: none">– przebudowa drogi powiatowej nr 2459D w km 0+000 – 5+530 Pisarzowice-Nowa Karczma, koszt realizacji zadania 4 054 000,00 zł,– remont mostu w ciągu drogi powiatowej nr 2273D w km 17+726 Mściszów, koszt 1 299 400,00 zł,– remont mostu w ciągu drogi powiatowej nr 2331 w km 5+202 w miejscowości Nawojów Śląski, koszt 450 000,00 zł.
2	Systematyczne prowadzenie kontroli podmiotów dotyczącej przestrzegania zasad ochrony środowiska	Aktualnie pozwolenia na emisję pyłów i gazów do powietrza posiadają 2 podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie gminy Lubań: <ul style="list-style-type: none">– Przedsiębiorstwo Robót Drogowych Sp. z o.o. - Wytwórnia Mas Bitumicznych, Jałowiec 56 - pozwolenie nr RŚ.6224.3.2015 z dnia 19.10.2015,

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<ul style="list-style-type: none">– Zakmet Kazimierz i Anna Chawchunowicz Spółka Cywilna, ul. Żwirowa 3, Uniegoszcz - pozwolenie nr RŚ.6224.3.2017 z dnia 30.11.2017 r. <p>Ponadto Starosta Lubański w latach 2018-2019 przyjął 2 zgłoszenia instalacji, z której emisja nie wymaga uzyskania pozwolenia:</p> <ul style="list-style-type: none">– dokonane przez firmę Transport-Handel-Uslugi "Wagar" Import-Export, Waclaw Gardyjan, Radogoszcz 48 - instalacja do spawania obejmująca nie więcej niż 3 stanowiska spawalnicze,– modyfikację zgłoszenia, dokonaną przez Polski Koncern Naftowy Orlen S.A - Stacja Paliw Nr 732 w Jałowcu - instalacja do przeładunku i magazynowania paliw. <p>Kontrolę zakładów pod względem przestrzegania warunków pozwoleń i zgłoszeń dotyczących wprowadzania pyłów lub gazów do powietrza zajmują się Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska we Wrocławiu Delegatura w Jeleniej Górze. W okresie sprawozdawczym na terenie gminy Lubań WIOŚ przeprowadził 6 kontroli z wyjazdem w teren oraz 13 kontroli podmiotów prowadzących działalność oparte na analizie dokumentów przedkładanych do WIOŚ-u. Stwierdzono 2 naruszenia klasy 2 tj. w wyniku których może nastąpić lub nastąpiło zagrożenie lub zanieczyszczenie środowiska. W związku ze stwierdzonymi naruszeniami nałożono 1 mandat i udzielono 1 pouczenia. Dodatkowo wydano zarządzenia pokontrolne dla 2 podmiotów wcześniej kontrolowanych.</p> <p>W latach 2018-2019 WIOŚ przeprowadził 2 kontrole interwencyjne, które dotyczyły m.in. nielegalnego demontażu pojazdów, odprowadzenia ścieków lub wycieków substancji do środowiska, spalania odpadów, nadmiernego hałasu.</p>
3	Preferowanie zmian paliwa na bardziej ekologiczne („czystsze”), tj. olej opałowy, gaz lub ogrzewanie elektryczne.	Gmina Lubań realizowała zadanie dotyczące dofinansowania (do 50%) do wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych na terenie gminy Lubań w ilości 12 szt. Koszt 40 500 zł.
4	Wdrażanie zapisów Uchwały Nr III/44/10 Sejmiku Województwa Dolnośląskiego z dnia 28 grudnia 2010 r. w sprawie „Naprawczych programów ochrony powietrza dla stref na terenie województwa dolnośląskiego, w których zostały przekroczone poziomy dopuszczalne i docelowe substancji w powietrzu”.	Zadanie realizowane równocześnie z zadaniami dotyczącymi ograniczenia niskiej emisji na terenie gminy Lubań, wskazanych w tabeli nr 8.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

4.6. Gospodarka wodno-ściekowa

W zakresie gospodarki wodno-ściekowej w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 5 zadań, z czego 4 własne, 1 koordynowane.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań własnych (tabela nr 8) i koordynowanych (tabela nr 9).

Tabela 10 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Oczyszczalnie przydomowe	Gmina Lubań w latach 2018-2019 dofinansowała budowę 16 przydomowych oczyszczalni ścieków, przy czym udział dofinansowania nie mógł przekroczyć 50% inwestycji. Koszt 30 000,00 zł w 2018 r. i 47 100,01 zł w 2019 r.
2	Organizacja cyklu spotkań z mieszkańcami na temat racjonalnego gospodarowania zasobami wodnymi na poziomie gospodarstwa domowego (propagowanie postaw i zachowań motywujących ludność do oszczędzania wody)	Zadanie realizowane jest przy okazji organizacji akcji promocyjnych, konkursów ekologicznych, ulotek, spotkań i pogadarek dotyczących innych elementów ochrony środowiska, wymienionych w rozdziale Ochrony przyrody (tabela nr 1).
3	Prowadzenie ewidencji oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	Gmina Lubań na bieżąco prowadzi ewidencje oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych na podstawie zgłoszeń mieszkańców.
4	Inne pozaplanowe	<p>Ponadto Gmina Lubań w okresie sprawozdawczym zrealizowała 4 inwestycje związane z gospodarką wodno-ściekową na łączną kwotę 1 094 785,80 zł, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">– budowa sieci wodociągowej w miejscowości Pisarzowice – koszt budowy 455.118,61 zł. Sieć wodociągowa o długości 2,131 km,– budowa sieci wodociągowej w rejonie ulicy Jałowcowej Uniegoszcz, Gmina Lubań – koszt budowy 251.138,19 zł. Sieć wodociągowa o długości 1,2013 km,– rozbudowa sieci wodociągowej w Mściszowie - część etapu I – koszt budowy 259.059,00 zł. Sieć wodociągowa o długości 1,276 km,– rozbudowa sieci wodociągowej na odcinku od drogi powiatowej (za budynkiem poszkołnym) Mściszów Etap III – koszt budowy 129 470,00 zł. Sieć wodociągowa o długości 364,00 mb.– wykup sieci wodociągowej od mieszkańców miejscowości Pisarzowice i Kościelnik – 109 348,00 zł <p>Łącznie w okresie sprawozdawczym powstało około 5 km sieci wodociągowej na terenie gminy Lubań.</p>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Tabela 11 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z gospodarki wodno-ściekowej na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Rozbudowa istniejącego systemu odwodnienia dróg i placów w systemie grawitacyjnym oraz uwzględnieniem zastosowania odpowiednich urządzeń podczyszczających	Zadanie realizowane jest przez podmioty odpowiedzialne za prawidłowe postępowanie z wodami opadowymi i roztopowymi, w tym zarządcy dróg publicznych, podmioty gospodarcze, właściciele i zarządcy terenów placów, parkingów, dróg dojazdowych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

4.7. Gospodarka odpadami

W zakresie gospodarki odpadami w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 6 zadań, z czego 3 własnych, 3 koordynowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z gospodarki odpadami na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań własnych (tabela nr 12).

Tabela 12 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z gospodarki odpadami na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	<p>Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi za 2019 r. zostanie uzupełniona w terminie do 30 listopada 2020 r., w związku z przesunięciem do 31 sierpnia 2020 r. terminów składania sprawozdań przez podmioty odbierające odpady komunalne.</p>
2	Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności przetwarzania w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska	<p>W 2018 r. na terenie gminy Lubań objęto systemem gospodarki odpadami 5300 mieszkańców. Różnica pomiędzy liczbą mieszkańców (6432 na koniec 2019 r.), a liczbą zadeklarowanych mieszkańców wynika z faktu, iż osoby te zamieszkują poza miejscem zameldowania.</p> <p>Łącznie w 2018 r. na terenie gminy Lubań zebrano 1 968,21 Mg odpadów komunalnych, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none">– 16 01 03 Zużyte opony 18,4 Mg,– 17 01 01 odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów 37,110 Mg,– 17 01 02 Gruz ceglany 52,56 Mg,– 17 01 07 Zmieszane odpady betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06 – 47,99 Mg,– 20 01 01 Papier i tektura 24,07 Mg,– 20 01 02 Szkło 101,80 Mg– 20 01 10 Odzież 4,17 Mg,– 20 01 33 Baterie i akumulatory 0,23 Mg,– 20 01 35 Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne 0,23 Mg,– 20 01 36 Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne inne niż wymienione w 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35 – 31,5 Mg,– 20 01 39 Tworzywa sztuczne 44,43 Mg,– 20 01 40 Metale 1,47 Mg,– 20 02 01 Odpady ulegające biodegradacji (nie nadające się do kompostowania) 172,92 Mg,– 20 03 01 Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne 1289,55 Mg,– 20 30 07 Odpady wielkogabarytowe 141,78 Mg. <p>W 2018 r. z terenu gminy Lubań zebrano 1289,55 Mg odpadów komunalnych niesegregowanych zmieszanych, co stanowi 65% wszystkich odpadów komunalnych zebranych.</p> <p>W gminie Lubań poziom przygotowania do ponownego użycia i poddanych recyklingowi frakcji papieru i tektury, metali i tworzyw sztucznych w 2018 r. wyniósł 32%, zatem został osiągnięty poziom 30% określony w rozporządzeniu.</p>

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
		<i>Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych w 2018 r. w gminie wyniósł 100 %, przy poziomie 50% określonym w rozporządzeniu.</i>
3	<i>Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi. Propagowanie stosowania nowoczesnych technologii skutkującym zmniejszeniem ilości wytworzonych odpadów.</i>	<i>Zadanie realizowane jest przy okazji organizacji akcji promocyjnych, konkursów ekologicznych, ulotek, spotkań i pogadań dotyczących innych elementów ochrony środowiska, wymienionych w rozdziale Ochrony przyrody (tabela nr 1).</i>
4	<i>Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest</i>	<i>Gmina Lubań na bieżąco gromadzi informację o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest. Ponadto dane wprowadzane są do Bazy Azbestowej.</i>
5	<i>Aktualizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest</i>	<i>W okresie sprawozdawczym nie opracowano Aktualizacji programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, ponieważ nie było takiej potrzeby. Gmina Lubań posiada Program usuwania wyrobów zawierających azbest przyjęty uchwałą Rady Gminy Lubań nr XLII/279/2013 z dnia 30 grudnia 2013 r.</i>
6	<i>Kompleksowa poprawa gospodarowania azbestem</i>	<i>Gmina Lubań w latach 2018-2019 pozyskiwała fundusze na projekt: Usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Lubań na rok 2018. Projekt zrealizowano w ramach konkursu przeprowadzonego przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej we Wrocławiu na przedsięwzięcia związane z realizacją gminnych programów usuwania azbestu. W ramach zadania:</i> <ul style="list-style-type: none"><i>w 2018 r. zdemontowano i zutylizowano, bądź odebrano wyroby azbestowe już złożone w ilości: 17,19 Mg. Projekt obejmował 11 nieruchomości z terenu Gminy Lubań, w miejscowościach: Uniegoszcz, Radostów Średni, Radostów Dolny, Radogoszcz, Pisarzowice, Henryków Lubański, Nawojów Śląski. Całkowity koszt realizacji zadania: 10 023,26 zł. Dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: 4 815,00 zł,</i><i>w 2019 r. zdemontowano i zutylizowano, bądź odebrano wyroby azbestowe już złożone w ilości: 21,942 Mg. Azbest usunięto łącznie z 16 nieruchomości. Na czterech nieruchomościach wykonano prace polegające na demontażu, transporcie i utylizacji płyt – łącznie 4,318 Mg. Całkowity koszt zadania wyniósł 19 852,56 zł. Dotacja z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej: 18 382,00 zł.</i>

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

4.8. Ochrona przed hałasem

W zakresie ochrony przed hałasem w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 6 zadań, z czego 3 własnych, 3 koordynowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z ochrony przed hałasem na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań własnych (tabela nr 13) i koordynowanych (tabela nr 14).

Tabela 13 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony przed hałasem na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego	Zadania dotyczące poprawy infrastruktury drogowej oraz wprowadzenia pasów zieleni przedstawiono w rozdziale dotyczącym ochrony powietrza oraz ochrony przyrody.
2	Wprowadzanie pasów zieleni przy drogach, zieleni niskiej i wysokiej	
3	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w gminie	Zadanie realizowane jest przy okazji organizacji akcji promocyjnych, konkursów ekologicznych, ulotek, spotkań i pogadarek dotyczących innych elementów ochrony środowiska, wymienionych w rozdziale Ochrony przyrody (tabela nr 1).
4	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	W 2018 roku Rada Gminy Lubań przyjęła uchwałę nr IV/24/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań dla lokalizacji dwutorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej 2x400 kV Mikułowa – Czarna obejmującego pas terenu w obrębach Henryków Lubański, Mściszów, Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Pisarzowice, Radogoszcz i Radoszów Dolny. Na obszarze uchwalonego planu miejscowego nie występują tereny wymagające wskazania dopuszczalnych poziomów hałasu.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Tabela 14 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony przed hałasem na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Dostosowanie przedsiębiorstw do obowiązujących standardów emisji hałasu do środowiska	Zadanie zaplanowane do realizacji przez Powiat Lubański (wydawanie decyzji o dopuszczalnym poziomie hałasu w środowisku) oraz WIOŚ we Wrocławiu (w zakresie kontroli przestrzegania zapisów w decyzjach). W latach 2018-2019 Starosta Lubański nie miał potrzeby ustalania dopuszczalnego poziomu hałasu dla zakładów na terenie gminy Lubań, ponieważ WIOŚ we Wrocławiu nie odnotował przekroczenia tych poziomów.
2	Kontrola przestrzegania przez zakłady przemysłowe poziomów hałasu określonych w decyzjach administracyjnych	W okresie sprawozdawczym Starosta Lubański nie wydał pozwoleń o dopuszczalnym poziomie hałasu.
3	Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego	Zadania dotyczące poprawy infrastruktury drogowej przedstawiono w rozdziale dotyczącym ochrony powietrza.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

4.9. Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym w aktualizacji „Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań na lata 2015-2018 z uwzględnieniem perspektywy do 2022 roku” założono realizację: 6 zadań, z czego 3 własnych, 3 koordynowanych.

W poniższych tabelach zestawiono stan realizacji zadań z ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019 w zakresie zadań własnych (tabela nr 15) i koordynowanych (tabela nr 16).

Tabela 15 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ WŁASNYCH z ochrony przed hałasem na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych	W 2018 roku Rada Gminy Lubań przyjęła uchwałę nr IV/24/2018 Rady Gminy Lubań z dnia 27 grudnia 2018 r. w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lubań dla lokalizacji dwutorowej napowietrznej linii elektroenergetycznej 2x400 kV Mikułowa – Czarna obejmującego pas terenu w obrębach Henryków Lubański, Mściszów, Nawojów Łużycki, Nawojów Śląski, Pisarzowice, Radogoszcz i Radostów Dolny. Na terenach położonych w granicach wyznaczonego planu obszaru pasa technologicznego napowietrznych linii elektroenergetycznych dopuszcza się natężenie pola elektrycznego powyżej 1 kV/m.
2	Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego oraz w razie potrzeby wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

Tabela 16 Stan realizacji kierunków działań i ZADAŃ KOORDYNOWANYCH z ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym na terenie gminy Lubań w latach 2018-2019

L.p.	Zadania planowane do realizacji	Stan realizacji zadań na dzień 31.12.2019
1	Gromadzenie i analiza danych nt. instalacji emitujących pola elektromagnetyczne wymagających zgłoszeń	Zadanie zaplanowane do realizacji przez Powiat Lubański. W latach 2018-2019 Starosta Lubański przyjął 3 zgłoszenia instalacji emitujących pola elektromagnetyczne, w tym: <ul style="list-style-type: none">Henryków Lubański (dz.nr 935/1) T-Mobile Polska S.A.Henryków Lubański (dz.nr 934/2) P4 Sp. z o.o.Mściszów (dz. nr 282) Orange Polska S.A.
2	Prowadzenie cyklicznych kontrolnych badań poziomów promieniowania na obszarach o zwiększonym stopniu ryzyka.	Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska we Wrocławiu prowadził pomiary poziomów pól elektromagnetycznych w 2018 roku na terenie gminy Lubań w punkcie w miejscowości Radogoszcz. Zmierzone poziomy składowej elektrycznej pola wyniosły poniżej 0,30 V/m - zatem nie występowało przekroczenie poziomu dopuszczalnego wynoszącego 7 V/m.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Lubań oraz instytucji działających w zakresie szeroko pojętej ochrony środowiska na obszarze Gminy, 2020

5. Ocena stopnia realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Lubań według wskaźników

Na potrzeby monitoringu stanu realizacji „Programu...” została opracowana propozycja wskaźników służących do monitoringu postępu prac realizacji programu. Wskaźniki te wskazują na tendencję zmian, jakie następują w cyklach dwuletnich na obszarze gminy Lubań.

Zestaw wskaźników proponowanych w „Programie...” z 2015 roku na potrzeby opracowania niniejszego Raportu z realizacji „Programu...” został zmodyfikowany ze względu na brak danych odnoszących się do roku bazowego i stanu obecnego, co uniemożliwiało zarówno monitoring jak i określenie kierunków zmian wskaźników.

W kolumnach umieszczono wartości wskaźników z okresu realizacji POŚ, a następnie porównano je ze stanem z 2015 roku i stanem aktualnym.

Tabela 17 Wskaźniki efektywności Programu

Wskaźnik	Jednostka miary	2010	2015	2019	Zmiana (wzrost, spadek, bez zmian)
długość czynnej sieci wodociągowej	km	57,5	101,24	110,30	↑
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	659	885	1182	↑
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	0,66	0,66	0,7	↑
połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	11	11	17	↑
komunalne oczyszczalnie ścieków	liczba obiektów	1	1	1	-
wskaźnik lesistości	%	21,5	21,5	21,5	-
pomniki przyrody żywej i nieżywej	szt.	3	3	3	-

Źródło: opracowano na podstawie danych uzyskanych w trakcie zbierania materiałów

Zaletą proponowanych zapisanych w tabeli powyżej wskaźników jest dostępność danych do ich oceny, możliwość dokonywania porównań z latami ubiegłymi (od roku 1995) oraz z innymi gminami, powiatami i województwem.

Analizując zmiany wskaźników można zauważyć wyraźny postęp w rozwoju infrastruktury technicznej gospodarki wodno – ściekowej, co przekłada się na efektywność w zakresie ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. Zwiększyła się długość sieci wodociągowej, w okresie obowiązywania Programu ochrony środowiska dla Gminy Lubań w latach 2015 – 2019 wybudowano około 8 km sieci wodociągowej. Ilość połączeń wodociagowych do budynków zwiększyła się o około 297 szt. w stosunku do roku 2015, co stanowi wzrost o 30%..

Znaczący udział inwestycji stanowią remonty i modernizacje dróg powiatowych i gminnych w latach 2018 – 2019 około 12 odcinków dróg. Gmina także realizowała działania na swoich obszarach w zakresie remontów i modernizacji dróg wewnętrznych i gminnych (także w ramach odbudowy dróg po powodzi oraz po budowie wodociągu).

Generalnie można stwierdzić, że stan infrastruktury służącej ochronie środowiska podlegał w ostatnich latach dynamicznemu rozwojowi, (do ilości działań przyczyniło się usuwanie skutków klęsk żywiołowych), a presja wywierana na środowisko przez poszczególne działy gospodarki w wielu przypadkach uległa zmniejszeniu. Szczególnie wysoki postęp odnotowano w rozwoju gospodarki wodnej, co służy ochronie zasobów wód i ich jakości oraz w zakresie ochrony powietrza, na co wpływa

zmniejszenie niskiej emisji pochodzącej ze spalania niskiej jakości paliw oraz emisji liniowej pochodzącej z niskich parametrów dróg gminnych.

6. Ocena wykonania planu operacyjnego w latach 2018-2019

Ocenę wykonania zadań własnych Gminy Lubań planowanych do realizacji w latach 2018-2019 przedstawiono z punktu widzenia wykonanych przedsięwzięć (W), w trakcie realizacji (T) oraz niewykonanych (N).

Tabela 18 Zadania własne Gminy Lubań zaplanowane do realizacji w latach 2018-2019

Wyszczególnienie		Stan realizacji zadań własnych zaplanowanych wykonane (W)/ niewykonane (N)/ w trakcie realizacji (T)
<i>Ochrona przyrody i krajobrazu</i>		
1	<i>Promocja własnych działań i inicjatyw proekologicznych promujących walory środowiska przyrodniczego o charakterze cyklicznym</i>	W
2	<i>Wytyczenie i zagospodarowanie ścieżek przyrodniczo - dydaktycznych</i>	W
3	<i>Opracowanie aktualnej inwentaryzacji przyrodniczej Gminy</i>	N
4	<i>Wykonanie zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych w obrębie drzew, będących pomnikami przyrody, w tym ich ogrodzenie i oznakowanie, zgodnie z obowiązującymi przepisami</i>	W
5	<i>Wzmacnianie roli opracowań ekofizjograficznych przy uzgadnianiu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego</i>	W
6	<i>Objęcie ochroną prawną nowe obiekty szczególnie cennych przyrodniczo (około 2-3 obiekty)</i>	N
<i>Ochrona powierzchni ziemi</i>		
1	<i>Promocja uczestnictwa rolników w imprezach branżowych oraz tworzenia grup producenckich</i>	W
2	<i>Koordinowanie działań dotyczących upowszechniania zasad Dobrych Praktyk Rolniczych oraz upraw ekologicznych</i>	T
3	<i>Promocja wykorzystania terenów na cele energetyczne</i>	W
<i>Ochrona zasobów naturalnych</i>		
1	<i>Uwzględnianie w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów i terenów górniczych</i>	W
<i>Ochrona powietrza</i>		

Wyszczególnienie		Stan realizacji zadań własnych zaplanowanych wykonane (W)/ niewykonane (N)/ w trakcie realizacji (T)
1	Budowa i modernizacja chodników, dróg gminnych i wewnętrznych	W
2	Przystąpienie do opracowania Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubań wraz z pełnym zakresem w ramach w ramach działania 9.3 konkursu nr 2/POIiŚ/9.3/2013 - Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej	W/T
3	Utworzenie ścieżek rowerowych	T
4	Promocja i wspieranie rozwoju odnawialnych źródeł energii oraz technologii zwiększających efektywne wykorzystanie energii i zmniejszających materiałochłonność gospodarki	W/T
Gospodarka wodno-ściekowa		
1	Oczyszczalnie przydomowe	W/T
2	Prowadzenie ewidencji oczyszczalni przydomowych oraz zbiorników bezodpływowych i zintensyfikowanie ich kontroli technicznej oraz częstotliwości opróżniania	W
Gospodarka odpadami		
1	Zorganizowanie systemu zbierania, sortowania i odzysku odpadów komunalnych ulegających biodegradacji	W
2	Zwiększenie udziału odzysku odpadów, w szczególności przetwarzania w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska	W
3	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi. Propagowanie stosowania nowoczesnych technologii skutkującym zmniejszeniem ilości wytworzonych odpadów.	W
4	Gromadzenie informacji o ilości, rodzaju i miejscach występowania wyrobów zawierających azbest	W
5	Aktualizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	W
6	Kompleksowa poprawa gospodarowania azbestem	W
Ochrona przed hałasem		

Wyszczególnienie		Stan realizacji zadań własnych zaplanowanych wykonane (W)/ niewykonane (N)/ w trakcie realizacji (T)
1	Realizacja zadań przewidzianych dla poprawy infrastruktury drogowej oraz organizacji ruchu w celu obniżenia emisji hałasu komunikacyjnego	W
2	Wprowadzanie pasów zieleni przy drogach, zieleni niskiej i wysokiej	W
3	Edukacja ekologiczna w zakresie zapobiegania nadmiernej emisji hałasu w gminie	W
4	Uwzględnianie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego obszarów chronionych przed hałasem	W
Ochrona przed promieniowaniem elektromagnetycznym		
1	Uwzględnienie w planach zagospodarowania przestrzennego zagadnienia dotyczące pól elektromagnetycznych	W
2	Preferowanie mało konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania niejonizującego oraz w razie potrzeby wyznaczenie stref ograniczonego użytkowania w zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym	W

7. Podsumowanie

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Lubań stanowił podstawowe narzędzie prowadzenia polityki ochrony środowiska w całej gminie wiejskiej. Realizacja zadań w latach 2018-2019, zawartych w poszczególnych obszarach tematycznych, daje podstawy do osiągnięcia przyjętych celów i priorytetowych kierunków działań, zgodnych z polityką ochrony środowiska Powiatu Lubańskiego i Województwa Dolnośląskiego, a tym samym gwarantuje zrównoważony rozwój Gminy obecnie jak i w perspektywie wieloletniej. Niniejszy Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska obejmuje lata 2018-2019.

Stan środowiska na terenie gminy uległ znacznie polepszeniu. We własnym zakresie Gmina Lubań sukcesywnie realizuje zadania, kładąc szczególny nacisk na budowę sieci kanalizacji sanitarnej i wodociągowej, modernizację dróg i remonty chodników a także ochronę powietrza atmosferycznego poprzez termomodernizację obiektów dydaktycznych i użyteczności publicznej, wymianę nieekologicznych źródeł ciepła oraz usprawnianie zbiórki odpadów (m.in. azbest). Działania te w połączeniu z realizacją zadań o charakterze edukacyjnym w dużej mierze przyczyniają się do poprawy, jakości środowiska na obszarze gminy.

Oceniając dotychczasowy stan realizacji zadań zapisanych w harmonogramach „Programu...” jednoznacznie można stwierdzić, że zadania na bieżąco są realizowane, dowodem na to są wskaźniki oraz ilość wydatkowanych środków finansowanych na realizację zadań własnych.

Zaawansowanie realizacji celów i zadań ekologicznych jest zróżnicowane. Są zadania na realizację których wydatkowano wiele większe środki niż te planowane, gdyż udało się pozyskać źródło finansowania, są również takie zadanie, których realizacja jest planowana na lata następne ze względu na niedostateczne środki finansowe, a także długie i skomplikowane procedury przetargowe. Mimo to Gmina nieustannie stara się pozyskiwać dofinansowanie na realizację zadań ze środków zewnętrznych zarówno krajowych i zagranicznych w celu realizacji zadań kosztownych, gdyż nie ma możliwości sfinansowania ich ze środków budżetu własnego.